

W

ТЗІМС

10
ЖОВТЕНЬ
1967

ДОШКІЛЬНЕ
ВИХОВАННЯ

ЗМІСТ

	Стор.
Сто тисяч сонць дитинству	1
ДО П'ЯТДЕСЯТИРІЧЧЯ ВЕЛИКОГО ЖОВТНЯ	
Є. Сухенко — Горіння серця	4
В. Назаренко — Неспокій	5
Ю. Голенко — Бурею нескорена	7
Б. Степанишин — Добра слава	7
ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ДОШКІЛЬНОГО ВИХОВАННЯ	
В. Пушміна — Виховання гуманізму в дітей	10
В. Роздобудько — Про розуміння педагогом дитячих психічних якостей	15
Т. Ломова — Музичне виховання у дитячому садку	18
Л. Артемова — Планування роботи по організації та керівництву творчими іграми дітей	23
З ДОСВІДУ	
З. Хорошко — Деякі особливості розвитку музичного слуху у дітей	27
С. Купріянова — Улюблені заняття	30
В. Єрошевич — Наш досвід використання діафільмів	32
С. Лук'янець — Рольові ігри дошкільнят	34
СТОРІНКА ДЛЯ ДІТЕЙ	
Л. Компанієць — Пригода в лісі	36
Ялинка — Слова Я. Чарноцької, музика А. Філіпенка	40
Новорічний танок — Слова Я. Чарноцької, музика А. Філіпенка	41
С. Жупанин — Рoste собі ліщина	42
В. Панченко — Вишиванка	42
БЕСІДИ ТА КОНСУЛЬТАЦІЇ	
Т. Горбунцова — Мовні ігри для старших дошкільнят	43
Г. Бень — Овочеві культури в кімнатних умовах	44
ПЕДАГОГІЧНЕ ЖИТТЯ	
У Міністерстві освіти Української РСР	
Про роботу колгоспних дошкільних закладів Київської та Чернігівської областей	48
М. Кіцула — Ювілейні педагогічні читання	48
У святковий день	48
В номері вміщено безплатну кольорову вкладку-додаток «У святковий день».	

Редакційна колегія

Л. В. Артемова, Т. В. Введенська, К. І. Виговська, М. Д. Ільченко, В. К. Котирло,
Н. Ю. Переверзева, М. А. Познанська, Г. І. Сушан (головний редактор), Т. Д. Тома-
шівська, З. М. Хорошко, Н. Ф. Яришева, П. П. Яценко

«Дошкольное воспитание» (на українском языке)

Ежемесячный методический журнал Министерства просвещения УССР

Видавництво «Радянська школа»

Техредактор О. О. Чала

Коректор Л. К. Плюта

Адреса редакції та видавництва: Київ, 53, Ю. Коцюбинського, 5.
Тел. Ж 9-80-71, дод. 3-12.

БФ 06239. Здано до набору 5.IX 1967 р. Підписано до друку 27.IX 1967 р. Формат паперу 70 × 108¹/₁₆. Фіз. арк. 3. Умовн. арк. 4,2. Обл.-видавн. арк. 4,9. Зам. К-161. Вкладка. Фіз. арк. 0,5. Умовн. арк. 0,7. Обл.-видавн. арк. 1,0. Формат паперу 70 × 108¹/₂. Тираж 49260.

Київська обласна друкарня, вул. Леніна, 19.

Дівчатка залюбки розучили і виконували його з глибоким почуттям і задоволенням, мимохіть наслідуючи рухи школярів.

Дітвора охоче піддається впливові мистецтва, щиро хоче розуміти його. Та не всі однаково сприймають, не кожен має здібності правильно відтворювати. І тут слід поводитися з дітьми розумно й тактовно, спрямовуючи естетичне виховання в надійне русло. Як часто трапляється таке: дитині доручили головну роль в інсценівці якоїсь казки. В залі сидять вдячні глядачі: мами, тата, бабусі. По закінченні — бурхливі оплески, а ще й схвальні репліки: «Іра просто чарівна» або «І мають же люди таких дітей!» Іра чує все це й самозадоволено всміхається. А музичний керівник вирішує, що на Іру можна покластися, і знову дає їй провідну роль.

Ось так з нашою допомогою часто росте в дитині самозакоханість і пиha. Тому я у своїй роботі прагну, щоб у святах, розвагах брали участь усі діти. Мені можуть заперечити: адже ж не всі однаково обдаровані. Безперечно. Є різні діти, і все ж кожному завжди мож-

на і навіть треба підшукати роль стосовно до його спроможності. До речі, у мене в підготовчій групі теж є така Іра. Вона дуже здібна дівчинка, гарно й виразно співає, легко танцює, швидко схоплює й найважче, проте, знаючи її нахил до надмірної самовпевненості, ми з вихователями групи домовились хвалити Іру лише у виключних випадках і завжди тактовно стримувати її. Мені здається, що це матиме добрі наслідки.

Система естетичного виховання дітей — це великий і складний процес, який важко показати й розкрити на якомусь конкретному прикладі. Тут наполеглива і вдумлива праця всього колективу вихователів, усіх працівників дитячого садка. І коли діти не будуть байдужі до прекрасного, коли прокинуться в них постійний інтерес до музики, співу чи хореографії, коли це даватиме їм насолоду і викликати бажання поділитися нею з іншими, — значить праця не минула даремно, значить згадає колись теплим словом буваша дітвора своїх перших вихователів і друзів.

В. ЄРОШЕВИЧ,
завідуюча дитячими яслами-садком
с. Чкалово Нікопольського району
Дніпропетровської області

Наш досвід використання діафільмів

Значна роль у розширенні кругозору дошкільнят належить ляльковому, тіньовому театрам, а також показу діафільмів. Дитина краще сприймає діафільми, ніж читання казки аналогічного змісту, бо вона сама бачить героїв, і їй легше оцінити їхні дії та вчинки.

В нашому дошкільному закладі показ діафільмів практикується вже з дітьми 2-го року. З великим задоволенням дивились, наприклад, малюта діафільм «Катя в яслах». Толя навіть співати почав з радості: «Все так, як у нас!»

...Ось Катя з мамою іде в дитячі ясла — малюта бачать у дівчинці себе. Мама цілує доньку і поспішає на роботу — і їхні мами роблять те ж саме. Ось вони бачать шафу для іграшок, шафочки для одягу та рушничків, дітей, які возять машини, загортають ляльок, потім самостійно складають іграшки, миють руки і сідають обідати. Ось хлопчик покинув м'ячик і не хоче його підняти. «Наша Зоя теж не любить складати іграшки», — зауважують маленькі глядачі. Наступні кадри: новеньку дівчинку ображає Вова,

забирає в неї відерце, а Катя, побачивши, що Оля плаче, віддає їй своє відерце. Я звертаю увагу на хороший вчинок Каті. «А Вітя теж відняв у новенької Оленки ляльку»,— нагадує мені Світлана. Вітя обіцяє, що більше не буде цього робити. «Света,— кажу я,— хороша дівчинка, вона віддала свою ляльку Оленці, а Вітя більше не відбиратиме іграшок в інших дітей».

Так поступово, через показ діафільмів, розповіді про дружбу і повагу в колективі, я виховую Вітю добрим хлопчиком, щирим товаришем, хоча йому лише два роки, і він ще не раз буде відбирати іграшки у своїх ровесників. Дітям цього віку властиве швидке забування своїх обіцянок...

Діти старшого віку схвильовані долею падчерки, у деяких навіть сльози на оченятах. Вони радіють, що добра, хороша дівчинка нагороджена, а лінива і груба бабина дочка покарана. «Так їй і треба!»— говорить Таня, коли ми обговорювали бачену в діафільмі казку. Це означає, що у дітей виховалась риса непримиренності до зла, грубощів, ледарства, а також повага до всього хорошого, що є у взаєминах людей.

Діафільми з казок «Ріпка», «Кіт, півень і лисиця» та інших сприяють вихованню у дітей любові до праці, формуванню погляду на працю, як на життєву необхідність людини.

Якось дітям не хотілось збирати хмиз, бур'ян з ділянки, та коли я сказала, що будемо палити багаття, всі старанно почали збирати хмиз і підкладати у вогонь. Довго ще потім вони розмовляли про багаття. Сергійко сказав: «Пам'ятаєте, ми дивились діафільм про піонерів, що ходили на екскурсію, вони кидали в багаття картоплю, потім їли її». І ось дітям теж захотілося напекти картоплі. Так і зробили. Коли кухарка подала на обід спечену дітьми картоплю і вирощену ними ж цибулю, всі їли з апетитом—адже це плоди їхньої праці.

З хвилюванням стежили малята за долею хлопчика, який не вмів випросити в сестри лінійку, в бабусі

вихопив пиріжок, брат не хотів його взяти з собою і т. д. Їм було жаль цього хлопчика. З яким задоволенням дивились вони кінець діафільму, коли дідусь сказав хлопчику чарівне слово. «І в нас теж усі діти вживають чарівне слово «будь ласка»,— сказала Таня.

Багато ми переглядали діафільмів про патріотизм, сміливі вчинки, героїзм, любов до рідної країни і до чудової природи, про життя В. І. Леніна, його дитинство і юність. Діти добре знають і люблять Ілліча, знають, хто дав їм щасливе дитинство.

Під час демонстрування діафільмів про життя нашої країни, про нові чудові міста, заводи, колгоспи я розповідала дітям, якою убогою була наша країна раніше, показала їм картину В. Богданова-Бельського «Біля порога школи».

Я широко використовую діафільми, зокрема на теми українських і російських народних казок, де наводиться багато прикладів боротьби з труднощами та перешкодами на шляху до поставленої мети. Герої цих казок, проходячи через багато перешкод, обов'язково перемагають. Діти разом з Іваном-царевичем переживають його невдачі, і, коли Іван-царевич залишається переможцем, вони дуже захоплені цим, у своїх іграх зображують героїв казок і теж долають перешкоди. Наприклад, коли Віталій вдарив Любу, Саша сказав: «А ще граєш Івана-царевича, який же ти богатир, коли б'єш дівчинку?» І Віталій вибачився і сказав, що більше не буде битись.

На виховання у дітей культурно-гігієнічних навичок спрямовую перегляд діафільмів. Наприклад, діти довго згадують «Мийдодір» і просять показати цей діафільм, хоч знають його майже напам'ять. І коли старші вихованці допомагають малятам умиватися, Іра часто говорить Светі, яка не любить мила: «Нужно, нужно умываться по утрам и вечерам, а нечистым трубочистам стыд и срам, стыд и срам».

Показ діафільмів кожна дитина сприймає по-своєму і робить різні висновки, висловлює свою думку, а

це є дуже цінним, бо вона починає мислити. Коли ми дивились діафільм «Казка про мертву царівну та сім богатирів» О. С. Пушкіна, по-різному сприймали малята звертання Єлисея до сонця, місяця, вітру, по-різному вони й переживали невдачу королевича. Таня сказала: «Яке красиве сонечко, а як воно яскраво сяє і усміхається». А Сергійко заперечив: «Сонечко зле, воно сміялося з горя королевича й не сказало йому, де царівна». «Ні, сказала Надя,— сонечко добре, але воно не знало, де царівна». «Правильно,— додала Маринка,— адже сонечко сказало: «Может, місяц, мой сосед, еє где-нибудь да встретил или след еє заметил...» А Саша: «А який був чудовий місяць і зірочки світлі і маленькі». Люда: «А місяць теж усміхався привітно».

Я нагадала дітям, як королевич ласкаво звертався до місяця:

«Місяц, місяц, мой дружок,
Позолоченный рожок,
Ты встаешь во тьме глубокой,
Круглолицый, светлоокий,
И обычай твой любя,
Звезды смотрят на тебя...»

Вова запитав: «А чому так високо місяць: і маленький, а вночі світить?» Я розповіла дітям, що Місяць теж великий, як і наша Земля, але він дуже далеко, і тому нам здається маленьким. Діти зачаровано слухають. «А вітер злий і холодний,— сказав Коля,— він мені панамку зірвав з голови». Діти мовчали. Я розповіла дітям, усе хороше про вітер і повітря.

Дуже цікаво пройшло заняття на тему «Птахи наші друзі» з показом діафільму в підготовчій до школи групі.

Нашим завданням було: прищеплювати дітям любов до птахів; вчити правильно відповідати на поставлені запитання; передавати зміст діафільму.

Відповіді на запитання вихователя, переказ змісту показували, що діти мислять, і мислять правильно, свої думки передають цілими реченнями, зв'язно — і це дуже добре!

Отже, показ діафільмів у дитячому садку — дуже ефективний засіб виховання дітей.

С. ЛУК'ЯНЕЦЬ,
вихователь-методист дитячих
ясел-садку № 88 м. Львова

Рольові ігри дошкільнят

Найдоступнішою дитині діяльністю, яка відповідає її психічним і фізичним можливостям, є гра. Діти бавляться тому, що їх приваблює сам цей процес, ті дії, які вони виконують. Гра захоплює, збуджує хороший настрій, сприяє всебічному розвитку малюків. У ній вони ставлять собі якусь мету і, досягаючи її, відчують велике задоволення.

Типовими для дошкільнят є так звані рольові ігри, тобто ті, в яких діти прибирають собі певні ролі й відтворюють життя дорослих. Так, у грі «Лікарня» вони передають те типове, що характерне для праці лікаря, медсестри,— лікують хворих.

Дитяча гра завжди виникає з власного бажання, до неї не треба змушувати. В її основі лежать знання, набуті у повсякденному житті, в процесі спілкування з дорослими, під час ознайомлення з навколишньою дійсністю.

Працюючи в молодшій групі, я завжди звертала увагу на творчі рольові ігри дітей, записувала зміст, доповнювала дитячі знання потрібними відомостями, пропонувала необхідні атрибути — переважно побутового характеру.

Діти, які перейшли зі старшої ясельної групи до другої молодшої, вже вміли бавитися іграшками, але дівчатка й хлопчики грались окре-